

Täysistunto

Torstai 22.9.2016 klo 16.02—21.13

2.2. Suullinen kysymys ääriliikkeiden väkivallan estämisestä (Ozan Yanar vihr)

Suullinen kysymys SKT 88/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Seuraava kysymys, edustaja Yanar.

Keskustelu

16.28 **Ozan Yanar vihr:** Arvoisa herra puhemies! Suomalaiset ovat järkyttyneet. Suomessa on kuollut ihminen poliittisen väkivallan seurauksena 67 vuoden jälkeen. Jimi Karttusen kuolemaan johtanut uunatsien hyökkäys keskellä Helsinkiä keskellä kirkasta päivää on muistutus meille kaikille siitä, että demokratiaa ja yhteiskuntarauhaa pitää puolustaa. Arvoisa hallitus, uunatsit eivät ole uhka vain osalle suomalaisista, esimerkiksi maahanmuuttajille, vaan koko yhteiskuntajärjestyksellemme. Uunatsien Suomessa ei ole tilaa vasemmistolaisille, seksuaalivähemmistöille, oikeistolaisille, keskustalaisille eikä muunnlaisesti ajatteleville. Uunatsien Suomessa on tilaa vain uunatsseille.

Arvoisa pääministeri, koko Suomi janoaa teiltä arvojohtajuutta. Suomalaiset yhdessä haluavat puolustaa demokratiaa ja tasa-arvoa. (Puhemies koputtaa) Miten hallitus aikoo vastata suomalaisten huoliin ja estää äärioikeiston ja uunatsien järjestäytyneen väkivallan?

16.29 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällainen väkivaltainen ääriliikehdintä on tuomittavaa. Minä uskon, että me kaikki tässä salissa tuomitsemme sen, mitä on tapahtunut, ja esitämme yhteisen osanottomme tässä menehtyneen omaisille. Ihmisarvo on jakamaton. Elämä on lahja, ja elämän lahjaa meidän kaikkien pitää kaikissa tilanteissa kunnioittaa.

No, se, mitä hallitus tässä tilanteessa nyt asialle tekee: Olemme lähteneet selvittämään sisäministerin johdolla edellytyksiä lainmuutokselle, missä väkivaltaan kannustavat ääri-liikkeet voitaisiin kieltää tai näiden väkivaltaisten ääri-liikkeiden kantamat tunnukset voitaisiin kieltää. Sisäministerin johdolla tehdään tästä asiasta selvitys ja tarvittavat päätökset mahdollisimman nopeasti.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat pyytää vastauspuheenvuoron, ilmoittautumaan V-painikkeella.

16.30 **Stefan Wallin r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Oron för rasism, för våldsbrott, för extremorganisationernas verksamhet, det är en oro som vi alla delar. Det är en oro som inte vidkänner några som helst partigränser. Var och en har rätt att

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2016 vp

få gå på gator och torg utan att utsättas för våld, sparkar, slag, få sin fysiska integritet kränkt.

Huoli rasismista, väkivaltarikoksista ja äärijärjestöjen toiminnasta on meidän kaikkien yhteinen huoli — se on huoli, joka ei tunne minkään tyyppisiä puoluerajoja. Jokaisella on oikeus voida kulkea kaduilla, toreilla ilman pelkoa siitä, että joutuu väkivallan uhriksi, että hänen fyysistä koskemattomuuttaan loukataan. Arvoisa pääministeri, mitä voisimme kaikki yhdessä tämän yhteisen huolestuksen edessä tehdä, jotta kansalaisten turvallisuudentunne lisääntyisi?

16.31 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti voimme tehdä paljon enemmän yhdessä. Me voimme myöskin yhdessä tehdä sen eteen, että vastakkainasettelu kaikissa eri kysymyksissä, isommissa ja pienemmissä, vähenee ja että me Suomi 100 -hengessä rupeamme yhä enemmän toimimaan ja tekemään asioita yhdessä. Myöskin eriarvoisuuden kehitykselle me voimme tehdä yhdessä enemmän. Ehkä siellä tärkeimpänä toimenä on se, että yhä useampi suomalainen saisi olla yhteiskuntaa rakentamassa työelämässä.

Meillä on varmasti myöskin lainsäädännössä puutteita, ja kyllä tämän vakavan tapahtuman seurauksena myöskin lainsäädäntöä pitää nöyrästi arvioida, onko siellä sellaisia ratkaisuja puutteisiin, joilla tällaiseen toimintaan voitaisiin paremmin puuttua. Hallitushan jo keväällä hyväksyi tällaisen ohjelman, jolla pyrimme ennalta ehkäisemään ääriiliikkeiden radikalisoitumista. Tämä ohjelma on pistetty toimeen jo koko maassa.

16.32 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viharikosten ja ääriiliikkeiden väkivallan ehkäisy edellyttää paitsi näitä tarvittavia lainmuutoksia ja ohjelman toteuttamista, niin myös riittäviä viranomaisresursseja. Ja kyllä tällä hetkellä on suuri huoli siinä, että tuo meillä käsillä oleva budjettiesitys tarkoittaa sitä, että tähän vuoteen verrattuna ensi vuonna poliisilla on yli 40 miljoonaa euroa vähemmän määrärahoja käytössään. Se käytännössä tarkoittaa noin 250 poliisimiehen vähenemää, jossa mennään alle tuon 7 000:n rajan.

Kun nyt eduskunnalla on sekä tuo sisäisen turvallisuuden selonteko että tämä budjetti käsissään, niin kysyn teiltä, pääministeri: oletteko valmis siihen, että eduskunta korjaisi tuota hallituksen budjettiesitystä niin, (Puhemies koputtaa) että nuo tarvittavat eurot saataisiin, jotta poliisimäärä pystyttäisiin edes nykyisellä tasolla säilyttämään?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tähän kysymykseen vastaa sisäministeri Risikko.

16.33 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajat! Otitte erittäin tärkeän aiheen kysymykseksi. Väkivallalle, rasismille ja vihapuheelle pitää olla nollatoleranssi. Alkuperäisessä kysymyksessä oli kysymys väkivaltaisesta äärijärjestöstä. Ne pitää kieltää ehdottomasti.

Sitten, kun puhutaan näistä resursseista: Täällä edustaja kysyi myös siitä, mitä me jokainen voimme tehdä. Oletteko huomanneet, että kun tapahtuu vihapuhetta ja tällaista, niin kun sitä paljon on, me turrumme siihen ja meitä ei enää kohta heilauta mikään? Se on tämän yhteiskunnan tuho. Siitä syystä meidän täytyy yhdessä tarttua tähän, ja siihen tarvitaan, aivan niin kuin edustaja Räsänen sanoo, resursseja. Me tarkastelemme näitä resursse-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2016 vp

ja nyt uudelleen monestakin näkökulmasta. Meillä on ensi maanantaille varattu pääministerin johdolla keskustelutilaisuus tästä, ja me katsomme uudelleen tätä tilannetta. On vakava paikka.

16.35 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansallissosialismia kannattavat äärijärjestöt hyväksyvät oikeiksi ihmisiksi vain ne, jotka täyttävät heidän määritelmänsä. Heille ihmisarvo ei ole jakamaton. Nämä ryhmät pyrkivät "puhtaan" kansakunnan toteuttamiseen väkivallalla ja uhkailulla sananvapauden ja yhdistymisvapauden varjolla. Kaikkien puolueiden on nyt yhdessä torjuttava tätä ääriajattelua. Puolueiden on huolehdittava siitä, etteivät ne suojele riveissään sellaisia henkilöitä, jotka sympatisoivat ääriliikkeitä tai jopa osallistuvat niiden toimintaan.

Arvoisa pääministeri Sipilä, sisäministeri Risikko, näiden liikkeiden kytkentään tähtäävät konkreettiset lainsäädäntötoimenpiteet ovat teidän vastuullanne. Milloin saamme konkreettisia esityksiä tänne eduskuntaan käsiteltäväksi?

16.35 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olemme tämän viikon aikana, sisäministeriö ja oikeusministeriö, katsoneet näitä lainsäädäntöjä nyt yhteen, ja ministeri Lindström tuli esille tällä viikolla listalla siitä, mitä lainsäädäntöä tällä hetkellä on. Olen kuitenkin sitä mieltä, että meidän on katsottava, onko niissä päivitettävää, onko täsmennettävää ja onko mahdollisesti tarvetta lisälakeihin ja -täsmennyksiin, mutta myöskin onko soveltamiskäytännöissä ja toimeenpanossa jotain, johonka pitää tarttua. Tämä kaikki tarkastelu tehdään nyt tällä viikolla. Meillä on tarkoitus keskustella tästä pääministerin johdolla ensi maanantaina. Sen jälkeen me tiedotamme tästä lisää.

16.36 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen hyvin huolestunut, kuten ryhmäni ja koko eduskunta, tästä ääriliikkeiden lisääntyvästä toiminnasta Suomessa. On meille kaikille päivänselvää, että tässä maassa on kaikkien sitouduttava demokraattiseen prosessiin ja yhteisiin pelisääntöihin. Niin kauan meillä on yhteiskunta kuin me kunnioitamme toistemme kansalaisoikeuksia ja nimenomaan yhteisömme pelisääntöjä. Niitä muutetaan laillisella prosessilla ja niitä valvotaan yhtä lailla oikeusvaltioperiaatetta noudattaen. Tätä meidän järjestystämme kohtaan on noussut erilaisia ääriliikkeitä: äärioikeistoa, anarkisteja ja muitakin. Haluaisin kysyä nyt erityisesti yhdestä, joka myös on nostanut viime vuosina merkittävästi profiiliaan ja näkyvyyttään Suomessa. Suomessa väitetään olevan noin 300 henkilöä, jotka ovat tavalla tai toisella yhteyksissä islamistisiin äärijärjestöihin. Kysyisin asianomaiselta ministeriltä: miten tähän on varauduttu?

16.37 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että otetaan myös muita näkökulmia tähän keskusteluun. Meillä on suojelupoliisi, joka seuraa hyvin monia asioita, ja hyvin paljon tietoa liikkuu näistäkin henkilöistä. On kuitenkin tarpeen, että me vahvistamme heidän resurssiaan, mutta myös vahvistamme sitä, että meillä on mahdollisuuksia seurata tällaisia tilanteita, ja myöskin kansainvälistä tietojenvaihtoa meillä pitää olla. Tämä eduskunta tulee päättämään tiedustelulainsäädännöstä tämän eduskunnan aikana, ja vetoan teihin jo tässä yhteydessä, että tässäkin on työkalu juuri tähän toimintaan, mistä nyt puhutte.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2016 vp

16.38 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä kuolemantapaus on järkyttänyt kaikkia suomalaisia, ja ihmiset odottavat nyt valtionjohdolta selkeitä kannanottoja ja vastauksia siihen, miten äärioikeistolaiseen väkivaltaan ja rasismiin voidaan puuttua. Ja arvoisat kollegat, arvoisa pääministeri, minä toivon, että asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä. Tässä kyseisessä tapauksessa on kyse väkivaltaisen uusnatsijärjestön harjoittamasta poliittisesta väkivallasta, ei vastakkainasettelusta yleisesti eikä varsinkaan maahanmuuttokeskustelusta.

Tämän nykylainsäädännön tilan arviointi on varmasti aivan perusteltua, mutta kyllä väkivaltaisten uusnatsijärjestöjen toimintaan on mahdollista puuttua nykylainsäädännönkin puitteissa. Silti mitään ei ole tehty, mitään ei ole tapahtunut. Pääministeri Sipilä ja ministeri Risikko: miten te aiotte huolehtia siitä, että viranomaiset käyttävät niitä keinoja, jotka jo (Puhemies koputtaa) nykylainsäädännönkin puitteissa ovat olemassa näiden järjestöjen toiminnan kitkemiseksi?

16.39 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On erittäin tärkeä näkökulma myös tuo. On tarkoitus, että nyt tämä lainsäädäntö perataan myös sillä lailla, onko toimeenpanossa jotain ongelmaa, onko mahdollisesti näitten lakipykälien, joita on jo vaikka kuinka paljon, soveltamisessa jotain ongelmaa, ja vielä, puuttuuko jotain. Olen oikeusministeriön edustajien kanssa neuvotellut tästä jo, ja he tuottavat nyt näitä omia näkemyksiään tästä, ja me sitten katsomme yhdessä tuolla sekä sisäministeriön että oikeusministeriön huippuvirkamiesten kanssa nämä asiat. Aivan varmasti tähän tullaan puuttumaan.

16.40 **Kari Tolvanen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaikki väkivalta, on se motiivi ihan mikä tahansa, on tuomittavaa. Kaikki väkivalta, on sen tekijä ihan kuka tahansa, on tuomittavaa. Näin pitää olla. Vihapuhe on tuomittavaa. Toisten halventava nimittely on tuomittavaa, tapahtuu se kasvokkain tai sosiaalisessa mediassa, ja muistetaan, että aina vastuu on rikoksentekijällä. Meidän tehtävämme on toki hoitaa lainsäädäntö kuntoon ja tuomita nämä teot, niin kuin nyt ilmeisesti kaikki täällä ovat tuominneet, niin kuin pitääkin tuomita. Olen iloinen, että ministeri Risikko on rivakasti puuttunut tähän lainsäädännön tarkasteluun ja toimintatapojen tarkasteluun ja ministeri Grahn-Laasonen myös tähän pehmeämpään linjaan, ennaltaehkäisyyn. Näin pitääkin olla.

Täällä meillä Suomessa on tapahtunut viimeisten parin vuoden aikana vakavia väkivallantekoja, missä on vakava uhka ollut ihmisille, omaisuutta vahingoitettu. On otettava huomioon, että tämä on laajempi asia kuin vain yksi tuomittava, valitettava teko Asema-aukiolla. Haluaisin kysyä nyt tässä vielä tästä (Puhemies koputtaa) lainsäädännön tarkastamisesta: otetaanko huomioon myös tämä tunnusten käyttökielto ja samoin mielenilmauksen ennakkoilmoituksen ajan tekeminen aikaisemmaksi, että poliisi pystyisi tekemään tällaisen uhka-arvion tilanteesta?

16.41 **Sisäministeri Paula Risikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustajan hyvään puheenvuoroon ja kysymykseen vastaus: kyllä otetaan, ja otetaan erittäin vakavasti. Poliisiylijohtaja Kolehmainen on jo tuonut oman kantansa poliisihallinnosta, ja aivan varmasti näin tehdään. Olen hänen kanssaan täysin samaa mieltä: tällaiset tunnukset on kiellettävä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2016 vp

Mitä tulee kaiken kaikkiaan tähän meidän toimintaan, niin me tarvitsemme siihen myös resursseja mutta ennen kaikkea sitä, että tiedot kulkevat ja tehdään yhteistyötä eri viranomaisten kanssa, mutta on tärkeää myöskin se varhainen puuttuminen. Tällä hetkellä ongelma on se, että poliisi voi puuttua vasta siinä vaiheessa, kun jotain on jo tehty, ja nyt meidän pitäisi päästä aikaisemmin siihen vihapuheeseen, josta on niin lyhyt matka väkivaltaan. Ja sitä vihapuhetta — johon me olemme jo turtuneet ja jonka me valitettavasti hiljaisesti samalla hyväksymme — on aika olla hyväksymättä.

16.42 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat olleet järkyttyneitä, ja nyt on erittäin tärkeää, että me kaikki laitamme jäitä hattuun ja annamme poliisin ja muitten rikostorjuntaviranomaisten tehdä työtään ja selvittää, mitä on todella tapahtunut. (Pentti Oinonen: Eikä lehtien!) Suomessa ei ole tilaa äärioikeistolle, ei ääri-islamistille, ei ääri-islamisteille eikä ekoterroristeillekaan. Demokratia ei suojaa niitä, jotka haluavat tuhota demokratian ja ihmisoikeudet, siitä olemme varmasti kaikki täällä eduskunnassa samaa mieltä.

Kysyisin vielä tarkentavan kysymyksen sisäasiainministeriltä: ollaanko nyt näiden tapahtumien johdosta selvittämässä, voidaanko lakkauttaa sellaisia rekisteröityjä yhdistyksiä, joissa mahdollisesti on äärimmäistä toimintaa, ja onko mahdollista tulkita, että ääriuskonollisen tai ääripoliittisen järjestön voisi nähdä rikollisjärjestönä rikoslain tarkoittamassa merkityksessä?

16.44 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä, aivan niin kuin edustaja Kurvinen tässä mainitsi, on tarkoitus selvittää tämä ja perata ihan perin pohjin. Kuinka paljon saadaan tämän viikon aikana ja maanantain keskusteluun, siinä mahdollisesti työtä riittää, mutta tarkoitus on juuri se, että me katsomme tämän kaiken kaikkiaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä tähän kysymykseen, edustaja Niinistö.

16.44 Ville Niinistö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä uusnatsijärjestön toiminta ja äärioikeiston toiminta, sen poliittinen väkivalta, on suunnattu koko demokraattista yhteiskuntaa vastaan. Silloin meidän kaikkien päättäjinä ja suomalaisten ihmisten on yhdessä noustava osoittamaan, että me emme ole poliittisen väkivallan edessä hiljaa. Näin ollen toivon, että myös ministerit osallistuvat, kun lauantaina on Kansalaistorilla mielenosoitus, johon itse aion osallistua, sen puolesta, että me puolustamme yhdessä rauhaa, tasa-arvoa ja demokratiaa. On tärkeää osoittaa, että me olemme kansalaisten ja kansalaisliikkeiden kanssa yhdessä puolustamassa tasa-arvoista yhteiskuntaa.

Arvoisa puhemies! Haluan myös tuoda esille sen, niin kuin ministeri Risikko hienosti toi esille, että äärioikeiston toiminta ja poliittinen väkivalta on se vakavin muoto siitä, mitä yhteiskunnassa on tapahtunut, mutta sen on mahdollistanut lisääntyvä vihapuhe ja tila sille. Olen kuullut lisääntyviä raportteja siitä, että ruotsin kieltä puhuvia ihmisiä on kiusattu. Suomeen adoptoituja, jotka näyttävät muunmaalaisilta, on kiusattu, vaikka he ovat asuneet koko ikänsä Suomessa. (Puhemies koputtaa) Ihmisiä on kiusattu sen perusteella, miltä he näyttävät, mitä ominaisuuksia heillä on tai mitä kieltä he puhuvat. Ja tässä tietoisesti jottakut, esimerkiksi turvapaikanhakijoita...

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2016 vp

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Kysymys, kiitos.

...ja maahanmuuttajia kohtaan, lietsovat vastakkainasettelua. (Puhemies koputtaa) Miten tämä voidaan purkaa, ja miten poliittiset päättäjät voivat osoittaa johtajuutta tämän asian edessä?

16.45 Sisäministeri Paula Risikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Niinistö toi esille tulevan lauantain tapahtuman: kyllä, siellä tavataan. Mutta sitten itse tähän kysymykseen: En mielestäni ole missään vaiheessa laittanut väkivallantekoa ja jotenkin eri kategorioihin. Minulle väkivalta on väkivaltaa, ja se pitää kieltää, ja sitä ei saa hyväksyä missään muodossa.

16.46 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin vakava aihe, ja kyllä meidän yhteiskunnassa näyttää olevan vakavia merkkejä siitä, että meiltä puuttuu kykyä asettua toisten ihmisten asemaan ja hyväksyä erilaisuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriössä jo toukokuussa reagoimme käynnistämällä toimintaohjelman, jonka nimi on Merkityksellinen Suomessa, ja se löytyy sivuiltamme. Se on ohjelma vihapuheen ja rasismien estämiseksi ja yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja osallisuuteen edistämiseksi, ja siinä on kymmenen konkreettista toimenpidettä, joita omalla sektorilla voidaan viedä eteenpäin. Se sisältää opettajankoulutusta ja kouluissa tapahtuvaa tärkeätä ennalta ehkäisevää työtä. Kirjastot, nuorisotyö, kulttuuri, urheilu ja uskontojen välinen vuoropuhelu ovat kaikki mukana tässä ohjelmassa. Toivon ja kannustan kaikkia mukaan tämän ohjelman toimeenpanoon ja olen iloinen siitä, että laajasti kansalaisjärjestöt ja kansalaisyhteiskunta ovat myöskin ottaneet tämän ohjelman omakseen.

Kysymyksen käsittely päättyi.